

EURÓPAI KIVÁLÓ KORMÁNYZÁS VÉDJEGY

4. alapelv

JÓ KORMÁNYZÁS BENCHMARK

4. alapelv: NYITOTTSÁG ÉS ÁTLÁTHATÓSÁG:

Az Európa Tanács a Szakértői Központján keresztül eszközkészleteket és forrásokat dolgozott ki annak érdekében, hogy a helyi önkormányzatokat segítsék olyan szakpolitikák, stratégiák és cselekvési tervek kidolgozásában, amelyek összhangban vannak a 12 elvvel. Egyetlen elv sem tekinthető önálló célnak; az elvek összefüggenek egymással és kölcsönösen támogatják egymást. A jó kormányzás megvalósításához az önkormányzatoknak meg kell érteniük az együttműködés alapelveinek összefüggéseit, és azt, hogy miként támasztják alá azokat az Európa Tanács és az európai jog központi vívmányai (acquis). Azok a helyi önkormányzatok, amelyek valóban erőfeszítéseket tesznek a 12 európai tanácsi elv elfogadására, elfogadják a helyi kormányzás legmodernebb, legdemokratikusabb és leghatékonyabb normáit Európában, és a lehető legjobb helyzetben lesznek ahhoz, hogy részt vegyenek Európa-szerte az Európa Tanács által támogatott hálózatokban és partnerségekben.

			ÉRTEKELÉS					B I Z O N Y Í T Á S	
Az önkormányzat mennyire áll készen/érett erre az elvre:			NA	NGY	EG Y	EJ	N J		
ELV	TEVÉKENYSÉG LEÍRÁSA (KULCSFOGALOM)	INDIKÁTOROK	0	1	2	3	4		
4. Nyitottság és átláthatóság	1. A döntéseket a szabályok és előírások szerint hozzák meg és hajtják végre.	1. Az önkormányzat világos és jól érthető jogi keretrendszerrel rendelkezik, amelyet széles körben nyilvánosságra hoznak.						SZV	
		2. Az önkormányzat jogi keretrendszere magában foglalja a döntéshozatal egyértelmű felhatalmazási rendszerét, amely meghatározza, hogy ki felelős az egyes döntések meghozataláért, és hogyan hozzák meg, hajtják végre és hozzák nyilvánosságra ezeket.							SZV
		3. Az önkormányzat nyílt, átlátható, elszámoltatható és időszerű módon hozza és hajtja végre a döntéseket, amelyek megfelelnek a bevált gyakorlatok nemzetközi normáit elfogadva a hazai jogszabályoknak és előírásoknak.							SZV
		4. A döntések ellen van jogorvoslati eljárás, amely széles körben elérhető és érthető.							SZV

		5. Az ellenzéknek joga van javaslatokat, módosításokat, interpellációkat benyújtani. Az ellenzéknek joga van kérelmezni vizsgálóbizottságok üléseinek összehívását bizonyos témákban, és joga van a képviselőkhöz a helyi önkormányzat egyes szerveiben.							SZV
2.	Nyilvános hozzáférés van minden olyan információhoz, amelyet a törvény által előírt, pontosan meghatározott okokból nem titkosítottak (például a magánélet védelme vagy a beszerzési eljárások tisztességének biztosítása).	6. Az önkormányzatok biztosítják a polgárok és a választott képviselők közötti rendszeres és könnyű kapcsolattartást.							SZV
		7. Az önkormányzat aktívan tájékoztatja a lakosságot.							Mutassa be az erre használt eszközöket, csatornákat.
		8. A képviselő-testület és bizottságai ülései nyilvánosak és a média számára nyitottak, a napirendek és dokumentumok pedig nyilvánosan hozzáférhetők.							SZV
3.	A döntésekről, a végrehajtási politikákról és az eredményekről a köz rendelkezésére bocsátja az információkat oly módon, hogy lehetővé tegye számukra a helyi önkormányzat munkájához való hatékony hozzájárulást.	9. Az önkormányzatnak 12 hónapos, előre gördülő munkaprogramja van, amelyhez az állampolgárok és a megválasztott képviselők is hozzájárultak, és amelyet széles körben közzétesznek.							SZV
		10. A megválasztott képviselők nyitottságot mutatnak a média iránt, és hajlandóak információkat szolgáltatni a médiának.							SZV

Ez az önkormányzat jó munkát végez az állampolgárok tájékoztatásában a helyi politika napirendjén szereplő kérdésekről					SZV
--	--	--	--	--	-----

Alapgondolat:

A nyitottság és átláthatóság fogalma egy általánosan elfogadott alapeleme a jól működő demokratikus rendszernek, amely elszámoltatható és a polgárok bizalmát élvez. Világszerte az olyan fogalmak, mint a nyitottság és az átláthatóság alapvető összetevők a demokráciák működéséhez szükséges bizalom és elszámoltathatóság kialakításához, a helyi közigazgatástól kezdve a központi közigazgatásig.¹

1. kulcsfogalom: A döntéseket a szabályok és előírások szerint hozzák meg és hajtják végre.

Amikor egy közjogi szerv döntést hoz, fontos, hogy a döntést világos és átlátható módon hajtják végre és közölik, összhangban a törvénnyel és a korábban elfogadott eljárásokkal.

A döntéshozóknak szisztematikusan és tisztességesen kell alkalmazniuk és végrehajtaniuk a szabályokat. A polgároknak könnyen hozzá kell férniük a döntéshozatalt meghatározó szabályokhoz és rendeletekhez, valamint a döntések felülvizsgálatához vagy megtámadásához használható mechanizmusokhoz-pl. a fellebbezési lehetőségekről szóló információkhoz.

A helyi önkormányzatoknak folyamatosan törekedniük kell a döntéshozatalra vonatkozó szabályok és rendeletek nyitottságának és átláthatóságának javítására. A végső cél mindig a közérdek előmozdítása, miközben biztosítani kell, hogy minimális negatív hatással legyen a helyi emberekre és szervezetekre.²

A szabályok és rendeletek minden helyi önkormányzat döntési folyamatának alapját képezik. Ezért fontos, hogy a döntések végrehajtása, kikényszerítése a szabályok szerint történjen.

2. kulcsfogalom: Nyilvános a hozzáférés minden olyan információhoz, amelyet a törvény által előírt, pontosan meghatározott okokból nem titkosítottak (például a magánélet védelme vagy a beszerzési eljárások tisztességének biztosítása).

Az információhoz való nyilvános hozzáférés fontos a demokrácia hatékony működése szempontjából, mivel fokozza az közjogi képviselők és a kormány elszámoltathatóságát. A nyilvános információkhoz való hozzáférés jogának alapfeltevése az, hogy a hatóságok birtokában lévő minden információ elvben nyilvános, és csak feltétlenül szükséges és meghatározott okokból lehet visszatartani. A nyilvános információkhoz való hozzáférés támogatja azt az elvet,

¹ A közigazgatás minősége. Útmutató gyakorlati szakembereknek. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015, ISBN 978- 92-79-47451-4, doi:10.2767/38487, European Union, 2015, Web source: <https://ec.europa.eu/esf/BlobServlet?docId=13941&langId=en>

² Az innováció és a jó kormányzás stratégiája. Rövid bemutató a kapcsolódó végrehajtási dokumentumokról. Web forrás: <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=2257588&SecMode=1 &DocId=1997472&Usage=2>

hogy egy demokratikus rendszerben az embereknek széles körű információhoz kell férniük ahhoz, hogy hatékonyan részt vehessenek a közéletben, és megértsék az őket érintő kérdéseket. Az közhatóságok birtokában lévő minden információra vonatkozik az információhoz való jog. Vannak azonban a jog szerint kivételek bizonyos típusú információkra vonatkozóan, amelyek közzététele esetlegesen sértené a magánéletet, befolyásolná a „jogos érdekeket”, zavarná a közéletet vagy aláásna más társadalmi értékeket. Az információk visszatartásakor a hatóságoknak bizonyítási terhük van: vagyis bizonyítaniuk kell, hogy a nyilvánosságra hozatal a törvényben meghatározott jogos érdekek sérelmét okozná³.

A nyilvános információkhoz való hozzáférés területén a nemzetközi jogszabályok és szabványok meghatározzák a kivételek bizonyos kategóriáit. Ezek a következőket tartalmazzák⁴:

Kivételek az állami érdekek vagy a nemzetközi kapcsolatok védelme érdekében, például:

- Nemzetbiztonság és államvédelem;
- Nemzetközi kapcsolatok;
- Közbiztonság vagy közrend;
- Az állam gazdasági, monetáris és árfolyam politikája.

Kivételek a hatékony kormányzás érdekében, mint például:

- A belső állami szervek döntéshozatal előtti tanácskozásainak védelme ("gondolkodási tér" kivétel);
- Bűnügyi vizsgálatok védelme.

Kivételek a magánjog védelme és az emberi jogok védelme érdekében, mint például:

- Adatvédelem és egyéb jogos magánérdekek;
- Kereskedelmi és egyéb gazdasági érdekek, például üzleti titkok;
- A környezet;
- A hatékony igazságszolgáltatás és a felek bíróság előtti egyenlőségének garantálása.

Ugyanakkor szinte minden országban vannak olyan nemzeti előírások, amelyek az információszolgáltatás iránti nyitottságot célozzák, vagy az európai törvényekhez igazodnak, vagy önállóan betartják más nemzetközi szervezetek, például a Nyílt Kormányzási Partnerség (Open Government Partnership) által kidolgozott irányelveket. „A Nyílt Kormányzási Partnerség többoldalú kezdeményezés, amelynek célja a kormányok konkrét kötelezettségvállalásainak

³ <https://www.access-info.org/standards-principles/>

⁴ A guide for journalists on how to access government information. This Legal Leaks Toolkit is published under a Creative Commons License which permits sharing and reuse, provided you attribute the source (Access Info and n-ost Legal Leaks Toolkit). Web source: <http://www.osce.org/fom/67866?download=true>

biztosítása az átláthatóság előmozdítása, a polgárok megerősítése, a korrupció elleni küzdelem és az új technológiák kiaknázása érdekében a kormányzás megerősítéséért. Összesen több mint 70 ország vesz részt a Nyílt Kormányzati Partnerségben és 76 helyi önkormányzat több mint 2500 kötelezettséget vállalt arra, hogy kormányzását nyitottabbá és elszámoltathatóbbá teszi. ”⁵

Minden helyi önkormányzatnak mindenkor hozzáférhetővé kell tennie az egész közösség számára az általuk meghozott döntésekről szóló információkat (online, nyomtatott, nemzetközi nyílt adatok, könnyen olvasható stílusban) . Adott esetben a hatóságok korlátozhatják az érzékeny információkhoz való hozzáférést, de csak különleges esetekben és csak akkor, ha erre egyértelmű bizonyíték is van.

3. kulcsfogalom: A döntésekről, a végrehajtási politikákról és az eredményekről a köz rendelkezésére áll minden információ oly módon, hogy lehetőségük legyen a helyi önkormányzat munkájához hatékonyan hozzájárulni.

Az, hogy egy hatóság milyen típusú információkat tehet közzé és bocsáthat rendelkezésre minden érintett számára, a folyamatoktól függ. Ugyanakkor a hatóságoknak tisztában kell lenniük azzal a ténnyel, hogy a tevékenységükre vonatkozó minden információnak mindig rendelkezésre kell állnia.

Mindazonáltal a hatóságoknak a következőkre is figyelemmel kell lenniük:

a. A döntésekkel kapcsolatos információk a következők lehetnek:

- a nyilvánosság üléseken való részvételével kapcsolatos eljárások;
- az összes ülés jegyzőkönyve, online vagy nyomtatott formában;
- hatástanulmányok a tárgyalt témákkal kapcsolatban.

b. A politikák végrehajtásával kapcsolatos információk a következők lehetnek:

- hatásmérések a megvalósításhoz;
- a végrehajtás folyamatával kapcsolatos dokumentált változások;
- jó, bevált gyakorlatok azonosítása.

c. Az eredményekre vonatkozó információk a következők lehetnek:

- valamely sajátos közpolitikával kapcsolatos hatásmérések,
- a becsült költségvetés és a tényleges költségvetés áttekintése;
- az érintettek, kulcsszereplők elégedettsége a közpolitikával kapcsolatban;

⁵ További információk: <https://www.opengovpartnership.org/>

- a teljes végrehajtási folyamat ütemterve.

A jó kormányzási rendszer a következőknek tesz eleget:

- előzetesen tájékoztat a jelentősebb döntésekről (pl.: online vagy a helyi médián keresztül)
- tájékoztatja a nyilvánosságot arról, hogy miként lehetnek jelen és vehetnek részt a döntéshozó üléseken;
- az információk rendelkezésre bocsátása a meghozandó döntésekről, beleértve a döntés indokait, az alternatív lehetőségek értékelését és a döntés fontos következményeit (pl. jogi, pénzügyi);
- rendelkezésre bocsátja az összes meghozott döntés nyilvántartását, valamint a döntésekről szóló viták részletesebb jegyzőkönyvét;

A szakpolitikai értékelési eredmények legfontosabb potenciális közönsége a nagyközönség. Nagyon fontos, hogy a helyi önkormányzatok az értékelés tervezési fázisában gondolkodjanak arról, hogyan fogják tájékoztatni a polgárokat. Így például az értékelendő munkaterületeknek tartalmazniuk kell azokat a témákat is, amelyekről tudják, hogy a köz érdeklődésére tartanak számot, és/vagy olyan módszereket is tartalmaznia kell, amelyekkel a nem szakértő közönség számára is érthetővé válnak az információk.

Ugyanakkor a helyi önkormányzatoknak ki kell használniuk azokat a széleskörű lehetőségeket, amelyekkel nyilvánosan hozhatnak döntéseket (beleértve a modern technológiák teljes körű használatát, amelyek sokkal könnyebbé teszik az információk közzétételét és a valós idejű párbeszédet a helyi lakosokkal). A helyi önkormányzatoknak olyan eljárást kell kidolgozniuk, amelyen keresztül nyomon követhető és értékelhető egy döntés sikeres végrehajtása. Ez magában foglalhatja a következőket:

- a végrehajtás ütemterve;
- milyen teljesítményelemeket mérnek (KPI –k, Key Performance Indicators/fő teljesítménymutatók);
- hogyan értékelik ki az elégedettséget a szolgáltatásokkal kapcsolatban a lakosság és egyéb kulcsszereplők körében;
- hogyan fogják összehasonlítani a szolgáltatásokat a benchmarkokkal szemben;
- az előre jelzett kiadások értékelése a tényleges kiadásokhoz képest.

Indikátorok

1. kulcsfogalom: A döntéseket a szabályok és előírások szerint hozzák meg és hajtják végre.

2.

1. indikátor: Az önkormányzat világos és jól érthető jogi keretrendszerrel rendelkezik, amelyet széles körben nyilvánosságra hoznak.

A helyi önkormányzatoknak döntéshozási jogkörük van a hatáskörükbe tartozó helyi kérdésekben, a nemzeti jogszabályoknak megfelelően. Azt a jogi keretet, amelyen belül a helyi hatóság cselekedhet, meghatározott nemzeti jogszabályok határozzák meg beleértve többek között az önkormányzathoz tartozó eredeti és átruházott feladatok ellátását.

A helyi önkormányzatok hatáskörei általában kiterjednek⁶:

- a helyi gazdaságfejlesztésre
- helyi területrendezési tervezésre, igazgatásra, besorolásokra és közbiztonságra;

Bizonyos esetek néhány aspektusában a következő területeken is hatáskörrel bírnak:

- a közegészségügy és szociális védelem
- oktatás
- környezetvédelem terén.

A helyi önkormányzatoknak a jogsértés szankcionálására szolgáló eszközökre is szükségük lehet. Az egyik ilyen eszköz az igazgatási bírság, amelyet helyben kiadott rendelet útján alkalmaznak, és amelyet egy helyi irányító testület, például a képviselőtestület vagy egyik bizottsága irányít. Fontos kiemelni, hogy a helyi hatósági funkciókat teljes mértékben nyilvánosságra kell hozni, például egy weboldalon keresztül, ahol minden elérhetőség, illetékes szerv és szolgáltatás azonosításra és ismertetésre kerül. A megválasztott képviselőknek felügyelniük kell mindent, amit a helyi hatóságok csinálnak, és rendelkezniük kell egy olyan eszközzel, ahol a polgárok áttekinthetik a közszolgáltatásokat, észrevételeket vagy panaszokat tehetnek, és ahol megtekinthetik a jelentéseket és más értékelő dokumentumokat.

Világosan meghatározott és hozzáférhető jogi keretnek kell lennie, amely meghatározza az önkormányzatok hatáskörét, amelyben döntéseket kell hoznia. Függetlenül attól, hogy milyen eszközöket használnak, az összes jogi keretet és előírást közzé kell tenni, és elérhetővé kell tenni a közösség minden érintettje számára.

Példa: Helyi önkormányzati igazgatás Németországban⁷

A városok, települések és járások helyi autonómiája a modern alkotmányos államok kulcsfontosságú eleme. A Német Szövetségi Köztársaságra vonatkozó alaptörvény és a tartományok alkotmányai biztosítják a városoknak, önkormányzatoknak és járásoknak a jogot saját ügyeik megszervezésére és intézésére. Ezt tekintjük a demokrácia kulcsfontosságú gyakorlati megnyilvánulásának, amely nélkülözhetetlen eleme a szabadságot biztosító rendszabályoknak. A Németországi Szövetségi Köztársaság olyan jogállam, amelyben a hatalommegosztás elve érvényes. Emiatt az államhatalom elosztása nem csak

⁶ <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/11087/638790BRI0Admi000public00BOX361530B.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

⁷ Web source: <https://germanlawarchive.iuscomp.org/?p=380>

horizontálisan érvényesül a jogalkotás, a végrehajtás és az igazságszolgáltatás között. Az államhatalom vertikálisan is fel van osztva: azaz a föderáció, a 16 tartomány és a helyi szervek (önkormányzatok, városok és járások) szerveire. A szubszidiaritás elve fontos szerepet játszik a helyi autonómiában: kötelezi az államot, hogy segítse a kisebb, alárendelt szervezeteket, például a tartományokat, járásokat és a helyi önkormányzatokat, de megakadályozza az államot abban, hogy beavatkozzon feladataikba, ha azokat ők megfelelően el tudják látni.

A városok és a települések szintje

A járások, városok és önkormányzatok tartoznak a helyi autonómia struktúrájába. Meg kell jegyezni, hogy a járásoknak (és a kerülethez nem tartozó városoknak) vannak sajátos feladataik is. Ezek ugyanis regionális hatóságok és a helyi hatóságok szövetsége is, ugyanakkor alacsonyabb szintű államigazgatási hatóságok is. Az önkormányzati feladatok egyrészt a járások, másrészt a városok és települések között oszlanak meg, annak az elvnek megfelelően, hogy az önkormányzatok által nyújtott szolgáltatásokhoz túl nagy léptékű helyi szolgáltatásokat általában a járások biztosítják.

Így például a hulladéklerakó létesítése és karbantartása meghaladja az egyes önkormányzatok anyagi lehetőségeit. A járás vállalja ezt a feladatot a járáshoz tartozó összes település esetében.

A járások szerkezete hasonló az önkormányzatokéhoz. Parlamentjüket, a járási tanácsot a járás lakossága választja. A járási tanács, akárcsak a városok városi tanácsa, a járás autonómiájának fő szerve. A városok és önkormányzatok által nyújtott szolgáltatások igazgatása elsőbbséget élvez a járások felelősségével szemben. A járások ezért csak akkor vállalnak felelősséget egy szolgáltatásért, ha az meghaladja az önkormányzat kapacitását.

Összefoglalásul:

- Világosan meghatározott és elérhető jogi keretrendszert kell létrehozni a helyi szintű közügyekben hozandó döntésekért felelős szervekről;
- A helyi igazgatás sajátosságaitól függően valamennyi jogi szabályozásban világosan megfogalmazott és egyértelmű felelősségi rendszernek kell érvényesülnie.

2. indikátor: Az önkormányzat jogi keretrendszere magában foglalja a döntéshozatal egyértelmű felhatalmazási rendszerét, amely meghatározza, hogy ki felelős az egyes döntések meghozataláért, és hogyan hozzák meg, hajtják végre és hozzák nyilvánosságra ezeket.

A közjogi szervek döntéshozatalának egyértelműen jogi kereteken kell alapulnia. Az erős jogi keret létrehozása elengedhetetlen első lépés a hatékony közigazgatási rendszer kialakításában, amely kiterjed a finanszírozással és elszámolással kapcsolatos kérdések kezelésére, az ellenőrzési mechanizmusok típusára (különösen a pénzügyi részre), a HR rendszerre és kompenzációs rendszerek értékelésére, valamint a közbeszerzéssel kapcsolatos kérdések kezelésére.

A hatóságok döntéseit úgy kell meghozni, hogy azok összhangban legyenek az alaptörvény által meghatározott szabályokkal és eljárásokkal. Az ilyen elveknek tartalmazniuk kell⁸:

- átlátható és hatékony folyamatokat, valamint a közérdekű döntéshozatalt;
- fenntartható fejlődést és az eszközök és infrastruktúra menedzsmentjét, valamint a hatékony szolgáltatásnyújtást;
- demokratikus képviselést, társadalmi befogadást és valódi közösségi szerepvállalást;
- a helyi önkormányzat jó kormányzását;
- a választott képviselők és az önkormányzati alkalmazottak etikus és jogszerű magatartását.

Valamint, a jó döntéshozatal a következőket is megköveteli:⁹

- olyan döntéseket kell hozni, amelyeket az önkormányzat jogszerűen hozhat;
- a döntéseknek konzisztenseknek kell lenniük és összhangban kell lenniük a jogszabályokkal és az önkormányzati politikákkal;
- a választott képviselőknek minden lényeges információt maguk előtt kell tartaniuk ahhoz, hogy megfontolt és információkon alapuló legyen a döntés;
- a választott képviselőknek pártatlannak, objektívnek, elfogulatlannak kell lenniük, és helyi önkormányzatuk közérdekében kell eljárniuk
- a döntéseket ésszerű alapon kell meghozni.

Az üléseken hozott döntéseket rögzíteni kell a helyi szabályozás előírásainak megfelelően, és ezeknek a határozatoknak kötelezőnek kell lenniük az önkormányzatra mindaddig, amíg hivatalosan nem módosítják, vagy hatályon kívül helyezik azokat. A helyi önkormányzatoknak továbbá kötelességük közzétenni döntéshozatali folyamataikat és közzétenni minden lényeges döntés részleteit. Ennek az információnak könnyen hozzáférhetőnek kell lennie. Bár az önkormányzat honlapján való közzététel mindig kívánatos, a közösség minden részének eléréséhez szükség lehet a döntések írásos másolatainak újságokon, rádión vagy helyi tévén keresztül történő nyilvánosságra hozatalára.

Az önkormányzatnak a mindennapi tevékenységei során biztosítania kell tehát:

- A létező legjobb jogi kereteken belüli működést a nemzeti jogszabályokkal összhangban;
- Nyilvánosságra kell hoznia minden lényeges általa meghozott döntést és valamennyi kulcsszereplő számára elérhetővé kell tennie azokat.

⁸ Web forrás: <http://www.dilgp.qld.gov.au/council-meetings/decision-making-by-local-governments.html>

⁹ Web forrás: <http://www.goodgovernance.org.au/decision-making/the-process/making-the-decision/>

3. indikátor: Az önkormányzat nyílt, átlátható, elszámoltatható és időszerű módon hozza és hajtja végre a döntéseket, amelyek megfelelnek a bevált gyakorlatok nemzetközi normáit elfogadva a hazai jogszabályoknak és előírásoknak.

Az önkormányzat szerepének része a helyi működés elszámoltathatóságának és átláthatóságának biztosítása. Az önkormányzati eljárásoknak és politikáknak világosaknak és hozzáférhetőeknek kell lenniük, és a helyi önkormányzatok mindennapi tevékenységének átláthatónak kell lennie.

Bizonyos esetekben¹⁰ lehet, hogy nem világos, hogy mely szerv rendelkezik hatáskörrel. Ennek oka lehet földrajzi kérdés, vagy azért, mert a felelősségek megoszlanak a különböző kormányzati szintek között. Fontos, hogy a közigazgatási hatóságok, eljárások között megegyezéssel mechanizmusok létezzenek a konfliktusok feloldására („hatásköri konfliktus”), ha a kihívó harmadik személy.

Ugyanakkor a döntéseket a tervezett időbeni ütemezésnek megfelelően kell meghozni, és minden félnek teljes mértékben meg kell értenie a folyamatban betöltött szerepét, a megfelelően meghatározott feladat és hatásköröknek megfelelően. Azt is meg kell jegyeznünk, hogy egy hatóság büntethető vagy különleges feltételek/intézkedések alá kerülhet, ha nem hoz vagy hajt végre határozatot a megadott időn belül. Például a törvényt követő normatív jogi aktusokat meghatározott számú napon belül meg kell hozni (például Romániában 60 nap), vagy a hatóságoknak meghatározott jóváhagyási eljárásokat kell követniük (pl. a költségvetés jóváhagyása Norvégiában¹¹).

Ezenkívül a hatóságoknak rendelkezniük kell a bevált gyakorlatok nemzetközi szabványainak megfelelő szabályokkal és előírásokkal. Terjesztésük révén ezek a szabványok hozzájárulnak a végrehajtás nagyobb hatékonyságához és a törvény előtti egyenlőséghez. Valóban elősegítik az nélkülözhetetlen harmonizációt, amely ösztönzi az összehasonlítást akár a döntéshozatali folyamatok, akár a különböző államok és hatóságok között. Ilyen szabványok a következőket tartalmazzák¹²:

- Minőségi előírásokat a végrehajtó szervek számára;
- Az eljárások rugalmasságát;
- A végrehajtást a törvény kifejezetten előírja.

A helyes döntéshozatal sarokkövéként sok önkormányzat dolgozott ki saját stratégiai-szakpolitikai útmutatót, kézikönyvet. Ezek célja annak biztosítása, hogy a politikákat következetesen hajtsák végre és alkalmazzák, valamint megteremtsék az átláthatóság és a megbízható menedzsment közötti egyensúlyt. A

¹⁰ Web forrás: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/guidelines_for_a_model_for_a_european_taxpayers_code_en.pdf

¹¹ OECD, 2017, Making decentralisation work in Chile towards stronger municipalities. OECD Multi-level governance studies, OECD Publishing, Paris, ISSN 2414-679X (online) <https://books.google.ro/books?id=vzo2DwAAQBAJ&pg=PA226&lpg=PA226&dq=municipalities+take+decision+in+a+timely+manner&source=bl&ots=0Jb7zqO20K&sig=ZTqKgLuome5badYmCNdxcvNBv1E&hl=ro&sa=X&ved=0ahUKEwiZ9qylxjYAhXFFywkHffwCmoQ6AEIwzAI#v=onepage&q=municipalities%20take%20decision%20in%20a%20timely%20manner&f=false>

¹² 5 Web source: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805df14f

politikai kézikönyv referencia- és információforrás a testületek, a képviselő-testület tisztviselői és a nyilvánosság számára. A benne foglalt önkormányzati politikák és eljárások sokfélesége miatt számos önkormányzati funkcióra és felelősségre kiterjedhet, valamint értékes képzési és tájékoztatói eszköz lehet az új választott képviselők és az alkalmazottak számára.

Példa: Ohrid jó gyakorlata Macedóniában

A jó gyakorlat érdekes példája lelhető fel a Macedón Köztársaság Ohrid községben, a helyi gazdasági és turisztikai osztály által közzétett jelentésekben. Ezek a jelentések információkat nyújtanak az önkormányzat gazdasági növekedését elősegítő tevékenységekről. Ugyanakkor azzal is foglalkoznak, hogy elmagyarázzák, hogyan fordított az önkormányzat erőforrásokat (munkaidőt és pénzt) a korábban meghatározott stratégiai célok elérésére. Ezek a jelentések információkat tartalmaznak az elvégzett konkrét tevékenységekről, valamilyen mérhető hatásról (pl. médiakampány -mutatók) és az egyes tevékenységekre költött közpénzek összegéről. Ez jó példa arra, hogy az önkormányzati hivatal igyekszik proaktívan tájékoztatni a polgárokat egy adott osztály munkájáról.¹³

A jó gyakorlat megmutatja az elszámoltathatóság új határait a beszámoló közzétételével, fontos az is, hogy ezeket a dokumentumokat a nagyközönség is megértse. A nagyon részletes vagy technikai jelentések, beszámoló hozzáférési problémákat okozhatnak, az összefoglaló jelentéseket pedig a laikusok könnyebben megérthetik.

Összefoglalásul:

- Az önkormányzat elszámoltatható a döntéseiért, és a köztisztviselőknek komolyan kell venniük ezt a felelősséget;
- A döntéshozási folyamat kulcseleme kell, hogy legyen az átláthatóságot biztosító szabályok alkalmazása.

4. indikátor: A döntések ellen van jogorvoslati eljárás, amely széles körben elérhető és érthető

Minden polgárnak joga van egyénileg vagy másokkal együtt fellebbezéseket és javaslatokat benyújtani az önkormányzati igazgatás munkájával kapcsolatban. A fellebbezések és javaslatok általában az önkormányzat által nyújtott szolgáltatások minőségére vonatkoznak. Ezek vonatkozhatnak arra, hogy hogyan szervezett helyi önkormányzat; az eljárásaira; a helyi önkormányzat tisztviselőinek elérhetőségére; az információhoz való hozzáférésre; és panaszok a hivatalnokok tudásával és hozzáállásával kapcsolatban stb...

¹³ <https://ohrid.gov.mk/%d0%b1%d1%83%d1%9f%d0%b5%d1%82-%d0%b8-%d1%80%d0%b5%d0%b2%d0%b8%d0%b7%d0%b8%d1%98%d0%b0/>

A helyi igazgatás szabályokat és eljárásrendet alkothat arról, hogy az állampolgárok milyen módon fellebbezhetnek a helyi döntésekkel kapcsolatban. A szabályok részletezhetik:

- az állampolgárok által fizetendő díjakat;
- a formanyomtatványt és egyéb dokumentumok körét, amelyet ki kell tölteni;
- a fellebbezési eljárás időkereteit;
- a fellebbezés elbírálásának szabályait.

A felügyelet és fellebbezés széleskörű mechanizmusai országonként eltérnek a részleteket illetően¹⁴:

- A fellebbezések első szakaszát belsőleg vizsgálják felül: ez egy viszonylag gyors és olcsó rendszer.
- A második szakasz jellemzően a külső felülvizsgálat. Ezt több országban egy független ombudsman végzi, akit a Parlament nevez ki, de nincs jogköre a felülvizsgálati döntések végrehajtására. A külső felülvizsgálatra vonatkozó utolsó felhívás gyakran a bíróság.

Néhány ország a bíróságokat használja egyetlen külső felülvizsgálati szervként. De ez időigényes és költséges folyamat lehet, amely nem érhető el a társadalom szegényebb és marginalizált rétegei számára. A bírósági fellebbezési eljárás ilyen esetekben jelentős akadályt jelenthet az információkhoz való hozzáférésben. Általában a helyi hatóság köteles a következő lépések megtételére¹⁵:

- Hozzáférhető és könnyen használható rendszer létrehozása a fellebbezések és javaslatok benyújtásához;
- Részletes választ kell adni a fellebbezőnek legkésőbb a kézhezvételétől számított meghatározott számú napon belül a fellebbezés vagy javaslat kézhezvételét követően (pl. 60 vagy 80 nap);
- Más hatóság hatáskörébe tartozó fellebbezések és javaslatok benyújtása a felelős hatósághoz és a fellebbező tájékoztatása a helyzetről.

A helyi önkormányzatoknak tisztában kell lenniük azzal, hogy az állampolgároknak és egyéb kulcsszereplőknek bármikor joguk van fellebbezéssel élni bármely döntésével szemben. A helyi önkormányzat felel azért, hogy a fellebbezési eljárás könnyen elérhető és használható legyen.

Összefoglalásul:

- Minden helyi önkormányzatnak hatékony, könnyen érthető és a polgárok és más érdekelt felek számára könnyen hozzáférhető eljárást kell kialakítania a hatósági döntések fellebbezésére.

¹⁴ Alina Tatarenko, Helyi Önkormányzati Reformokért Felelős Szakértői Központ vezetője, Európa Tanács. Web source: <http://www.mvcr.cz/soubor/prezentace-1-1-alina-tatarenko-centre-of-expertise-for-local-government-reform.aspx>

¹⁵ Web forrás: <http://www.osce.org/mission-to-skopje/231356?download=true>

- A helyi önkormányzatoknak, valamint minden olyan hatóságnak, amely a helyi polgárok nevében jár el, szabványos eljárást kell biztosítani minden fellebbezés esetén. Ennek az eljárásnak meg kell határoznia a fellebbezési eljárásban részt vevő valamennyi személy felelősségét és feladatait.
- A hatóságnak széles körben közzé kell tennie az eljárás menetét, és következetesen kell alkalmaznia minden fellebbezési ügyben.

5. indikátor: Az ellenzéknek joga van javaslatokat, módosításokat, interpellációkat benyújtani. Az ellenzéknek joga van kérelmezni vizsgálóbizottságok üléseinek összehívását bizonyos témákban, és joga van a képviselőhöz a helyi önkormányzat egyes szerveiben.

Az aktív és felelősségteljes ellenzék léte nélkülözhetetlen minden demokrácia számára. A helyi önkormányzat felelősségre vonásával, és egyéb szakpolitikai lehetőségek bemutatásával az ellenzék azon dolgozik, hogy biztosítsa a közügyek intézésének átláthatóságát és hatékonyságát, és ezáltal fokozza a polgárok bizalmát a közigazgatás iránt. A hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy minden helyi hangot meghallgassanak, ne csak a többségi csoportokét. Az ellenzéki csoportoknak kulcsfontosságú szerepük van itt, nemcsak saját alternatív ötleteiket ajánlják fel, hanem arra is törekednek, hogy az önkormányzatot számon kérjék annak biztosítása érdekében, hogy figyelembe vegyék az egész közösség igényeit és kívánságait.

Az ellenzék számára használható eszközök a következők:

- Javaslatok: az ellenzék által a helyi önkormányzathoz intézett ajánlatok; hogy kötelező legyen, az elfogadás is hasonló feltételekkel történjen;
- Módosítások: minden olyan módosítás, amelyet az ellenzék a helyi hatósággal be kíván vezetni a javasolt vagy a meglévő szabályokba és egyéb rendeletekbe, akár elavult információk vagy a hibák kijavítása. A módosítások legjelentősebb felhasználása jellemzően az, hogy módosító határozatokat javasolnak (azaz a javasolt határozat szövegének módosításával);
- Interpellációk: ez egy olyan dokumentum, amelyen keresztül az ellenzék - de nem kizárólagosan - kérdéseket tehet fel a helyi hatóságoknak tevékenységükkel kapcsolatban.

A helyi önkormányzatok ellenzékei többféle formát ölthetnek, de elengedhetetlen, hogy maga a helyi önkormányzat gondoskodjon arról, hogy az ellenzéki csoportok minden eszközzel és információval rendelkezzenek ahhoz, hogy hatékony ellenzékként működjenek.

2. kulcsfogalom: Nyilvános hozzáférés van minden olyan információhoz, amelyet a törvény által előírt, pontosan meghatározott okokból nem titkosítottak (például a magánélet védelme vagy a beszerzési eljárások tisztességének biztosítása).

6. indikátor: Az önkormányzatok biztosítják a polgárok és a választott képviselők közötti rendszeres és könnyű kapcsolattartást.

A helyi szintű jó kormányzáshoz elengedhetetlen, hogy az állampolgárok közvetlen kapcsolatban legyenek a választott tisztségviselőkkel, és befolyással legyenek arra, hogy az önkormányzat hogyan gyakorolja a hatásköreit és felelősségeit. Ez az a kormányzati szint, ahol az emberek aggályait közvetlenül

lehet, a legkönnyebben figyelembe venni. A helyben megválasztott képviselők működésében központi szerepet játszik az emberekkel való közvetlen munka, akár szomszédsági szinten is.

Azáltal, hogy aktívan keresik a polgárok véleményét, a megválasztott képviselők növelhetik tudásbázisukat, és a választotti funkciójukon keresztül komoly szakértelemre tehetnek szert ezen a téren. Ezt számos eszközzel megtehetik, például:

- Hivatalos kapcsolattartási adatok megadásával: e-mail, telefonszám, cím és annak megjelölése, mennyi időn belül válaszol
- Iroda felállítása a polgárok segítségére időintervallumok megadásával és petíciós rendszerrel;
- A helyi önkormányzatoknak segíteniük kell a választott képviselőknek hivataluk kialakításában vagy a polgárokkal folytatott egyéb interakciók kialakításában¹⁶.

Alapvető fontosságú a választott képviselők és a közösség közötti közvetlen kapcsolat kialakítása. A helyi önkormányzatoknak kötelességük támogatni ezt a kapcsolatot.

Példa: e-petíció¹⁷

Az e-petíció egy olyan ötlet, cselekvésre való felhívás vagy javaslat, amelyet egy polgár terjeszt elő a helyi önkormányzathoz. A javaslatot közzéteszik az önkormányzat honlapján, és más állampolgárok aláírásukkal támogathatják. A petíció ma talán az egyik legegyszerűbb demokratikus eszköz. Az alapötlet az, hogy az egyén benyújthat egy javaslatot és támogatást kaphat más állampolgároktól. Az e-petíciók egyszerű és könnyen érthető módot adnak az embereknek arra, hogy részt vegyenek helyi közösségük fejlesztésében, és ezáltal megérthessék a demokratikus folyamatokat. Ez lehetőséget ad minden állampolgárnak arra, hogy a választások között is elköteleződhessen a közösség ügyei iránt.

Az e-petíciók nem változtatják meg a választott képviselők szerepét, hanem jobb betekintést és megértést nyújtanak számukra arról, hogy a helyi lakosok mi iránt köteleződnek el leginkább. A petíciók egyszerűsége miatt ez az eszköz különösen alkalmas az interneten való használatra. Javaslatokat nyújthat be, támogathat és követhet, valamint megtekintheti az eredményeket az interneten. Természetesen a petíciók postai úton vagy telefonon is benyújthatók, de a legegyszerűbb és legköltséghatékonyabb módszer, amely a legtöbb ember számára biztosítja a folyamat követésének lehetőségét, az online rendszer használata. Ha egy helyi önkormányzat úgy dönt, hogy levélben és telefonon is elfogadja a petíciókat, azokat be kell írni az online rendszerbe, hogy azok is láthatók legyenek a weboldalon.

Az e-petíciós rendszerek bevezetése új lehetőséget ad a helyi önkormányzatoknak, hogy betekintést nyerjenek a közszolgálati kérdésekkel kapcsolatos informális vitákba, például az online közösségi médiában. Az e-petíciók a helyi önkormányzatoknak hivatalos csatornát biztosítanak ezekhez a vitákhoz a

¹⁶ Web forrás: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&id=1841209&Site=COE&direct=true>

¹⁷ Web forrás: <https://skl.se/download/18.a827c16146db10f89a46c2b/1404398802897/What-is-an%20e-petition-%20fact-sheet-7- SALAR.pdf>

saját weboldalukon keresztül. Lehetőség van arra is, hogy bevonják a helyi politikai folyamatba azokat az e-petíciókat, amelyek erős közösségi támogatást kapnak. Létezik például egy helyi megállapodás arról, hogy a következő képviselő-testületi ülésen megvitadják a meghatározott számú (pl. 1000) aláírást meghaladó e-petíciókat. Kezdetben az e-petíciós eszközt az Egyesült Királyságban és a Nemzetközösség országaiban fejlesztették ki. Ezekben az országokban nagy hagyománya van a petícióknak/javaslatoknak, ahol a polgárok aláírásokat gyűjtenek egy javaslatához, amelyet aztán a döntéshozók elé terjesztenek.

Összefoglalásul:

- Egy hatékony helyi önkormányzat biztosítja, hogy a polgároknak módjukban álljon közvetlen kapcsolatba lépni a választott képviselőkkel, és hogy ezek a szerepvállalások a demokratikus folyamat részét képezzék.
- A polgárokkal való kapcsolattartás új és innovatív eszközei lehetőséget biztosítanak a helyi önkormányzatoknak, hogy hivatalos struktúrájukon keresztül foglalkozzanak ötletekkel és javaslatokkal, kézzelfoghatóbbá és hozzáférhetőbbé téve a demokratikus folyamatot.

7. indikátor: Az önkormányzat aktívan tájékoztatja a lakosságot.

Alapvető fontosságú, hogy a helyi és regionális önkormányzatok aktív és hatékony kommunikációs politikával rendelkezzenek, hogy tájékoztassák közösségeiket a helyi közéletben való részvétel lehetőségeiről. Különösen fontos arról gondoskodniuk, hogy a polgárok azon csoportjai, akiknek a legnehezebb bekapcsolódnuk a helyi közéletbe, teljes körű tájékoztatásban részesüljenek, és ösztönözzék őket a részvételre. A választott módszereknek¹⁸ azonban változatosnak kell lenniük, és lehetőséget kell biztosítaniuk arra, hogy párbeszédet alakítsanak ki minden érdekelt féllel:

- rendszeres és átlátható kommunikáció a médiával;
- nyilvános tájékoztatás lebonyolítása;
- helyi és környékbeli irodák felállítása;
- esetmunkák végrehajtása;
- annak biztosítása, hogy az információ könnyen érthető és hozzáférhető legyen;
- olyan eszközök, amik megkönnyítik az emberek számára, hogy követhessenek bizonyos érdeklődésre számot tartó témákat (pl. tagging/címkézés; kategorizálás; RSS);
- Az átláthatóság és az elkötelezettség segítése a napirendek, a jegyzőkönyvek és a háttér információk rendelkezésre bocsátásával.

¹⁸ Gina Gilbreath Holdar, Olha Zakharchenko, Citizen participation handbook / Állampolgári részvételi kézikönyv People's Voice Project International Centre for Policy Studies/ Az emberek hangja projekt, Nemzetközi Központ a Politikai Tanulmányokért, Publisher "iMedia" Ltd., August 2002, Kyiv, Ukraine. Web source: <http://siteresources.worldbank.org/INTBELARUS/Resources/eng.pdf>

Az információ-szolgáltatás követelménye állandó kell, hogy legyen a helyi önkormányzat valamennyi tevékenysége és folyamatai kapcsán.

Példa: Durham Megyei Tanács gyakorlata¹⁹

Hogyan támogatja a helyi önkormányzat a részvételt és a NEET -es fiatalok (azok a fiatalok, akik sem az oktatásban, sem a foglalkoztatásban sem a képzésben nem vesznek részt) igényeinek kielégítését?

- A helyi önkormányzat partnerségi megközelítése a részvétel előmozdítására és a NEET -es fiatalok igényeinek kielégítésére. Például készít az önkormányzat egy átfogó részvételi tervet, amely tartalmazza a legfontosabb stratégiai prioritásokat és intézkedéseket, amelyeken a helyi önkormányzat és partnerei dolgoznak, és amit rendszeresen felülvizsgálnak a partnerségi stratégiai és operatív csoportokban;
- Egy weboldal a fiataloknak, amely helyi információkat, tanácsokat és útmutatást kínál a karrier-lehetőségekről;
- A helyi önkormányzat karrierinformációkat, tanácsadást és tanácsadási szolgáltatásokat értékesít a helyi oktatási és képzési szolgáltatóknak. A helyi szolgáltatók 52% -a vásárolta meg a szolgáltatást 2013-14-ben;
- A helyi önkormányzat aktívan célozza meg a fiatalokat, akik veszélyeztetettek abban, hogy NEET -essé váljanak, szakember tanácsával és támogatásával, miközben azok még az iskolában vannak; és
- A helyi önkormányzat számos, az Európai Szociális Alap által finanszírozott programot működtet, amelyek a NEET -es vagy NEET -essé válás veszélyének kitett fiatalokat célozzák meg. Ide tartoznak az olyan tanfolyamok, mint a foglalkoztathatósági ismeretek, angol és matematika, higiénia és élelmiszerbiztonság.

Összefoglalásul:

- Az önkormányzat felelőssége annak biztosítása, hogy az információ-megosztásra és a helyi polgárokkal folytatott párbeszédre jól kidolgozott folyamatok működjenek.
- Valódi párbeszédet lehet teremteni a polgárokkal, ha az önkormányzat megérti egy bizonyos csoport érdekeit és igényeit a közösségen belül és rájuk szabott információ-megosztási módszert alkalmaz.

8. indikátor: A képviselő-testület és bizottsági ülései nyilvánosak és a média számára nyitottak, a napirendek és dokumentumok pedig nyilvánosan hozzáférhetőek

¹⁹ Participation of young people in Education, employment or training Statutory guidance for local authorities/ Fiatalok részvétele a képzésben, foglalkoztatásban vagy képzésben/ Jogsabályi útmutató helyi önkormányzatoknak, September 2016. Web source: Statutory guidance for local authorities, September 2016. Web source: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/561546/Participation-of-young-people-in-education-employment-or-training.pdf

A demokratikus társadalom fenntartásához elengedhetetlen, hogy a döntéshozatal nyílt és nyilvános módon történjen, és hogy az állam polgárai teljes mértékben tisztában legyenek és megfigyelhessék a köztisztviselők teljesítményét, és részt vehessenek és meghallgathassák a tanácskozásokat, amelyen a közpolitikai döntések születnek.

Ahhoz, hogy ez megtörténjen, nagyon fontos, hogy a helyi önkormányzatok aktívan törekedjenek annak biztosítására, hogy a nyilvánosság könnyen hozzáférhessen a döntéshozatalhoz: pl. az összes vonatkozó dokumentum szabad hozzáférhetővé tételével.

A nyilvánosság tagjai bizonyos mértékig a képviselő-testület ülésein történtek alapján értékelik a választott tisztviselők teljesítményét. Egyes polgárok teljes véleményüket alkothatják a helyi önkormányzatról az alapján, hogy csak egy képviselő-testületi ülésen vettek részt. Az ülések lehetőséget kínálnak arra, hogy bemutassák a polgároknak a képviselő-testület működését, és megmutassák nekik, hogy a képviselő-testület képes ellátni a munkáját.²⁰

Az "állampolgári részvétel" az ülés napirendjében az az elkülönített időszak, amikor az állampolgárok meghatározott témákban felszólalhatnak a képviselő-testület előtt. Ezt nem szabad összetéveszteni a nyilvános meghallgatással, amely egy hivatalos eljárás, amelyet egy adott téma, például a város költségvetésének megvitatása, vagy a javasolt terület-besorolás módosítása céljából folytatnak.

A helyi gyakorlatok jelentősen eltérnek attól, hogy a napirendbe hogyan illesztik a képviselő-testületek az állampolgári részvételt. Sok képviselő-testület a napirendi pontok elejére helyezi, hogy a polgárok részt vehessenek az ülés elején, majd folytathassák a dolgukat. Más képviselő-testületek a napirend legvégén foglalnak helyet az állampolgári hozzászólásoknak, míg mások egyáltalán nem tesznek a napirendbe ilyen külön részt. A tisztségviselőknek kommunikálniuk kell a nyilvánosság részt venni kívánó tagjaival, és tájékoztatni kell őket arról, hogy mikor és hogyan tudnak beszélni az ülésen. A hivatalnokoknak figyelniük kell a nehézséggel küzdő személyekre (pl. fogyatékosokkal kapcsolatosak), és meg kell tenniük a megfelelő intézkedéseket.

Annak érdekében, hogy mindenki könnyebben hozzáférhessen a nyilvános ülésekhez, a helyi önkormányzatoknak számos eszközt és megoldást kell használniuk, kezdve attól, hogy mindent a lehető legátláthatóbbá kell tenniük egészen addig, hogy a külön napirend keretében biztosítsanak lehetőséget az állampolgároknak a részvételre a képviselő-testületi ülésen.

Példa: Nyílt Város ülés²¹

A nyílt városi ülés a testületi ülés olyan formája, amelyben a város minden regisztrált szavazója közvetlenül szavazhat (szemben azzal, hogy a választott képviselők a nevükben szavaznak). Ez a kormányzati forma az Egyesült Államok New England régiójának kisebb településeire jellemző. Kormányzati formaként alapvetően kiküszöböli a választott képviselőket, mint közvetítőket.

²⁰ Web forrás: <https://mrsc.org/Home/Explore-Topics/Governance/Citizen-Participation-and-Engagement/Community-Engagement-Resources.aspx#Meeting%20Formats>

²¹ Open Town meeting: https://ballotpedia.org/Open_town_meeting

Massachusettsben például bármely 6000 lakosnál kisebb város csak nyílt városi ülést, mint kormányzási formát fogadhat el. A 6000 vagy több lakosú Massachusetts-beli városok opcionálisan választhatnak képviseleti kormányzási formát is. A választmány igazgatótanácsa hívja össze az ülést és adja ki a listát a szavazásra váró cikkelyekről, a leírásukkal együtt. A moderátor vezeti az ülést, elolvassa az egyes cikkelyeket, elmagyarázza azokat, és gondoskodik a parlamenti eljárási szabályok betartásáról. A moderátor a szóbeli szavazatokat is interpretálja, és megszámlálja a többi szavazatot. A Pénzügyi Bizottság vagy egy másik bizottság ajánlásokat tesz a pénzzel foglalkozó cikkelyekre, és gyakran elkészíti a javasolt költségvetést. A városi jegyző az ülés jegyzőjeként végzi a döntések rögzítését. A városi tanács jogi ajánlásokat tesz a határozat minden cikkelyére vonatkozóan annak biztosítására, hogy a város ülése jogszerű legyen. Minden regisztrált szavazó szabadon részt vehet és szavazhat bármely cikkelyről.

Összefoglalásul:

- A nyilvánosság hozzáférést a döntéshozatalhoz proaktív folyamatokkal kell megkönnyíteni, amelyek hozzáférhetővé teszik a kulcsfontosságú dokumentumokat, és biztosítják a polgárok és más érdekelt felek számára, hogy a megfelelő időpontban részt vehessenek az üléseken.

3. kulcsfogalom: A döntésekről, a végrehajtási politikákról és az eredményekről a köz rendelkezésére áll minden információ oly módon, hogy lehetőségük legyen a helyi önkormányzat munkájához hatékonyan hozzájárulni.

9. indikátor: Az önkormányzatnak 12 hónapos, előre gördülő munkaprogramja van, amelyhez az állampolgárok és a megválasztott képviselők is hozzájárultak, és amelyet széles körben közzétesznek.

Minden helyi önkormányzatnak stabil tervezési eljárással kell rendelkeznie, amely megfelel a helyi és nemzeti követelményeknek. A képviselő-testületektől jellemzően azt is elvárják, hogy hosszú távú terveket is készítsenek, és két-három évente frissítsék azokat. A hosszú távú terv a legfontosabb tervezési eszköz a képviselő-testületek és az önkormányzatok számára. Célja:

- Ismertesse a képviselő-testület tevékenységét és a közösség által elért eredményeket;
- Integrált döntéshozatal és erőforrások összehangolása a helyi törvényekben vagy rendeletekben meghatározottak szerint;
- Hosszú távú fókusz biztosítása;
- Elszámoltathatóság a közösséggel szemben;
- Lehetőség biztosítása a nyilvánosság részvételére az önkormányzati döntéshozatali folyamatokban.

A hosszú távú tervnek²² tartalmaznia kell az önkormányzat tevékenységeire, az általa nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó információkat, valamint konkrét finanszírozási és pénzügyi irányítási politikákat és információkat. A hosszú távú tervek felvázolják az önkormányzat összes tevékenységét és az azok közötti összefüggéseket. Az emberek elmondhatják véleményüket a tervekről, amikor azokat felülvizsgálják, általában két - három évente. Ezen túlmenően, a hosszú távú tervek kidolgozási folyamatának részeként az önkormányzatok egyeztethetnek más felekkel arról, hogyan segíthetnek előmozdítani azokat a kívánatos helyi eredményeket, amelyekben ezek a felek is érdekeltek. Az éves tervezési folyamat az éves költségvetésekre összpontosít. Az önkormányzatoknak a hosszú távú felülvizsgálatok között két - három év mindegyikében éves tervet kell készíteniük, és meg kell határozniuk, hogy mit tervez az önkormányzat a következő 12 hónapban a céljainak elérése érdekében. Ezeket a terveket a pénzügyi év kezdete előtt, a benyújtási folyamatot követően fogadják el.

Az önkormányzatoknak konzultációs folyamatokat kell kialakítaniuk politikai döntéshozatali tevékenységük köré, amelyek tükrözik jogi és alkotmányos kötelezettségeiket. Ezenkívül közzé kell tenniük egy éves jelentést, amely tájékoztatja a közösséget arról, hogy a képviselő-testület megtette-e azt, amit a hosszú távú tervek vagy az éves terv szerint az önkormányzat szándékozott tenni, és részletezi az elköltött összegeket. Az éves jelentéseket minden évben el kell fogadni. A hosszú távú tervek közzététele - és a polgárok bevonása e hosszú távú tervek megválaszolásába - minden tervezési stratégia kulcsfontosságú része kell, hogy legyen. A lehető legnagyobb átláthatóságot kell biztosítani a helyi önkormányzati tervek közzététele körül, hogy biztosítsák a közösségek széles körének bevonását.

Az önkormányzat valamennyi tevékenysége során hivatkozni kell a különböző beavatkozási területeken a már elfogadott stratégiai tervekre, amelyek középpontjában a rövid távú tervezés, a középtávú tervezés és a hosszú távú tervezés áll.

Példa: Móstoles város stratégiai terve

Móstoles városának stratégiai tervét a város legfontosabb szereplőinek aktív részvételén alapuló értékes eszköznek tekintették a kívánatos társadalmi változások érdekében, hogy megfeleljenek a polgárok igényeinek és a jövőbeli kihívásoknak. A tervet tanulási eszköznek szánják az önkormányzati szervezetek számára, minthogy az önkormányzat minden területe megegyezett, hogy a tervet hosszú távú útmutatóként használja a stratégiai célok elérésére. Ezenkívül a stratégiai terv alapján felelősségre vonható az önkormányzat is, mivel kötelezettségeket tartalmaz a teljesítmény időszakos bemutatására a kulcsfontosságú teljesítménymutatók széles körével szemben.

Ennek megfelelően a terv egyik eredeti vonatkozása egy olyan politikai-intézményi dimenzió beépítése, amely magában foglalja a város kormányzási tényezőit és a kormányzás intézményi kapacitását a tervezett feladatok végrehajtására. Ez az elszámoltathatósági folyamat csak az átlátható, részvételi folyamat iránti politikai elkötelezettséggel lehetséges, amelyben a polgárok hozzáférhetnek a folyamat minden lépésében keletkezett minden

²² Web forrás: <https://www.whakatane.govt.nz/sites/www.whakatane.govt.nz/files/documents/about-council/council-projects/debris-flow-and-landslide-hazards/Issues%20and%20Options%20Final.pdf>

információhoz, az ötletek megfogalmazásától az értékelésig. Az új technológiák alkalmazása, stratégiai szövetségek létrehozása a város kulcsszereplőivel, valamint a megfelelő belső és külső kommunikációs stratégia kialakítása elengedhetetlenek voltak ebben az erőfeszítésben.

Összefoglalásul:

- A rövidtávú stratégiai tervezésnek éves szinten kell történnie, és a 12 hónapos stratégiai tervek készítésébe be kell vonni és elkötelezetté kell tenni az állampolgárokat és más kulcsszereplőket, a hosszabb távú tervezést pedig párhuzamosan kell végezni.

10. indikátor: A megválasztott képviselők nyitottságot mutatnak a média iránt, és hajlandóak információkat szolgáltatni a médiának.

Függetlenül attól, hogy a média üzleti, kormányzati szervként vagy a civil társadalom részeként működik-e, országonként és az egyes országokon belüli médiacsoportok szerint nagyon különbözőek lehetnek. Mivel a média befolyásolja a közvéleményt, elengedhetetlen tudni, hogy maga a média milyen befolyás alatt áll. Egy független média fontos szerepet játszhat a jó kormányzásban. A média partnerségeket alakíthat ki a civil társadalommal, hogy a kormányokat felelősségre vonják döntéseikért. A média emellett figyelemmel kísérheti a kormányzati döntések végrehajtását és közéleti tájékoztató kampányokat hajthat végre. Ezenkívül a média szövetségese lehet a kormánynak a közjavak és szolgáltatások nyújtásában, mint például az aszályt előkészítő anyagok vagy a természeti katasztrófákra adott válasz tekintetében.

A média ösztönzőleg hathat a közvéleményre - a tudósítás építheti vagy ronthatja a kormányok munkáját, vagy támogatást gyűjthet a kormánytól a fejlesztési programozáshoz. A média sokféleképpen nyilvánulhat meg - nyomtatásban, a rádióban és a televízióban, mint hagyományosabb formákban, de az internet és a közösségi média a hatékony kormányzás egyedülállóan hatékony eszközeivé válnak.

Ugyanakkor a választott képviselőknek törekedniük kell formális és intézményes kapcsolat kialakítására a médiával és képviselőikkel rendszeres sajtótájékoztatók és sajtóközlemények formájában. Informális találkozókat is lehet szervezni a köztisztviselőkkel annak érdekében, hogy bemutassák tevékenységüket, és hajlandóságukat a kérdések megválaszolására, valamint megfelelő és releváns információk nyújtására. Másrészt a sajtóirodák létrehozása és hivatalos szóvivő alkalmazása segíthet a választott képviselőknek, hogy megmutassák nyitottságukat és együttműködési hajlandóságukat a médiával. A helyi önkormányzatok segíthetik a helyi képviselőket azzal, hogy sablonokat kínálnak a sajtóközleményekhez és a bevált gyakorlatokat, amelyeket a médiával való kapcsolataikban átvehetnek, valamint képzést szervezhetnek a nyilvános beszédéről és a személyre szabott média-szereplésekről. A helyi önkormányzatok segíthetnek a helyi képviselőknek:

- sajtóközlemények mintájával
- legjobb gyakorlatok bemutatásával a médiával való kapcsolattartásra
- képzések szervezésével a nyilvános beszédekről és szereplésről

- személyre szabott jelenlét megszervezésében a médiában
- kerekasztalok és rendezvények szervezésével hálózatépítés céljából.

A helyi önkormányzatok számára kulcsfontosságú annak megértése, hogy a média hogyan befolyásolhatja a közvéleményt. A megválasztott képviselőknek és a helyi önkormányzatok hivatalnokainak törekedniük kell arra, hogy nyitottak és udvariasak legyenek a médiával szemben, átláthatóak és pártatlanok legyenek, megtanulják, hogyan kell hatékonyan kommunikálni a médiával.

Példa: szolgáltatás és elszámoltathatóság, NDI-Macedónia alkotó kapcsolatok kézikönyve, 2007²³

A választókkal való hatékony kommunikáció a jogalkotó válaszkészségét és közösségük iránti elkötelezettségét bizonyítja, miközben javítja közéleti imázsát, mindkettő kritikus fontosságú a választott képviselőként való szolgálat folytatásához. A nyílt és progresszív szemléletmódra a sajtóorgánumokkal való együttműködésben minden hatékony demokratikus intézménynek törekednie kell – az ilyenfajta nyitottságon keresztül folyamatosan tájékoztatják a nyilvánosságot, és a polgárok saját maguk láthatják, hogyan viselkednek és cselekszenek választott képviselőik.

Hét tipp arra, hogyan dolgozzunk a médiával:

- Legyen elérhető. Győződjön meg arról, hogy a média tudja, hogyan lépjen kapcsolatba Önnel. Mindig hívja vissza telefonon az újságírót a lehető leghamarabb - ez segít fenntartani a jó kapcsolatot;
- Ha rossz hírek érkeznek, ne bújjon el. Ha nincsenek válaszai, tegyen nyilatkozatot, és indokolja meg, miért nem tudja. Minél hamarabb térjen vissza a médiához, amint vannak válaszai;
- Ha tévesen idézik, vagy egy újságíró rosszul értelmezi a tényeket, azonnal lépjen kapcsolatba velük, és kérje a későbbi javítást. De ne égesse fel a hidakat az újságírókkal - néha a szerkesztők nem engedik meg a történet megváltoztatását, és valószínűleg folytatnia kell a munkát az adott riporterrel;
- Legyen őszinte. Ne teremtsen irreális elvárásokat, és legyen elég bátor ahhoz, hogy nyilvánosan beismerje a hibákat. Ne feledje, hogy a „no comment” általában azt jelenti, hogy az illető a felelős bűnös. Mindannyian hibázunk, és a nyilvánosság csodálja az embereket, akik felvállalják, ahelyett, hogy tagadnák vagy elmenekülnének;
- Ne támaszkodjon teljes mértékben a médiára a nyilvánossággal való kommunikáció során. Készítsen nyomtatott és/vagy elektronikus hírleveleket a választókerületéhez, és mondja el nekik, mit csinál a Parlamentben;
- Ne feledje, hogy az újságírók nem mindig ellenségek vagy szövetségesek. A média szerepe a liberális demokráciában az eszmecsere és az információ szabad áramlásának elősegítése;

²³ Constituent relations. A guide to best practices. Copyright © National Democratic Institute for International Affairs (NDI) 2008. All rights reserved. Source web: <http://leg.mt.gov/content/For-Legislators/orientation/constituent-relations-ndi.pdf>

- Figyelje az összes nyomtatott és elektronikus sajtót, különösen akkor, amikor interjút készítettek Önnel, és miután lezajlott egy médiaeseményt.

Összefoglalásul:

- A választott képviselők felelőssége, hogy pozitívan és konstruktívan vegyenek részt a médiában, mint olyan mechanizmusban, amely tájékoztatja a polgárokat és részt vesz a helyi demokratikus folyamatban;
- A médiával való kapcsolattartás során a helyi önkormányzatoknak szem előtt kell tartaniuk, hogy kulcsfontosságú feladataik nyitottak és átláthatók, valamint világosan és hatékonyan kell kommunikálniuk.